

M O W A

JASNIE WIELMOZNEGO

STROYNOWSKIEGO

PODKOMORZEGO BUSKIEGO,

KAWALERA ORDERU S. STANISŁAWA,

POŚŁA WOŁYŃSKIEGO,

*Na Sessyi Seymowej Dnia 20. Listopada R. 1788.
w Materyi Kommissyi Woyskowej*

M I A N A.

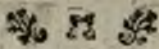

W Przeczytanym dopiero Proiekcie, podzielone uważając zdania, gdy mi mowić przychodzi, winienem to nayspierwej wyznać, że Głos moy podnoszę nie myślą nikomu żadnego sprzeciwienia się, ale chęcią samego siebie objaśnienia.

Z tego Ptoiektu dwa dają się widzieć Ządania: *pierwsze* aby Kommissarze Woyskowi obierani bywali na Seymach zaraz po złącze-

(a)

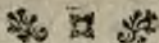

niu się Izby Poselskiej z Senatorską; *drugie* aby Ciż Kommissarze po obraniu Konsyliarzew do Rady Nieustaiącej i Kommissarzew Skarbowych dopiero obierani zostali.

Uważając przyczyny za drugim żądaniem, że Elekcyja Konsyliarzew do Rady i Kommissarzy do Skarbu, iuż iest wprzod Prawami dawnieyszemi ustanowiona, niepopierałbym zdania pierwszego, i przestałbym w każdym miejscu na Elekcyi Kommissarzew Woyskowych, byle Ci na Seymie co dwa Roki odmieniani i obrani byli, gdyby mię inne a w przekonaniu moim mocne nie zastanawiały Uwagi.

Proiekt o Kommissyi Woyskowej z którego stanowimy dla tey Magistratury Opisy, nietylko z uprzykrzoney kilko Tygodniowej nad Nim deliberacyi, ale że do układu Jego należałem, zostaie całkiem obięty moią pamięcią. W tym Proieckie Punkt 111y zamyka w sobie ustanowienie Sądu na każdym Seymie zaraz po Elekcyi Marszałka przez *Vota* sekretne. Ten Sąd ma sędzić Sprawy nie tylko z zaskarzenia Obywatelow przeciwko Kommissyi Woyskowej, gdyby który od niey

był w czym ukrzywdzony, ale i te wszystkie przestępstwa Prawa, któreby przez wyznaczonych z Seymu Examinatorów do Examinowania czynności Kommissyi, dostrzeżone były.

Oddając władzę nad Wojskiem Kommissyi Wojskowej, jeżeli zechcemy gruntownie przeciwko Niey zabezpieczyć, nietylko Stan wolny Rzeplitey, ale i w szczególności każdego Obywatela od najmnieyszego Ucisku, rozumiem, że ustanowienie takowego Sądu nad Kommissyą, który iedynym i naybezpieczniejszym stać się może od wszelkiego przestępstwa Prawa dla Niey hamulcem, nietylko uznamy potrzebę, ale i konieczność.

Ztąd wynika; gdyby Elekcyja Kommissarzów dopiero po innych Elekcyjach na końcu następowała, coby przypadło na trzecim albo czwartym Tygodniu Seymowania; ten Sąd który na Kommissyą na początku Seymu, bo zaraz po Elekcyi Marszałka, byłby ustanowiony, iakimżeby bezpieczeństwem mógł sądzić Kommissarzów że tak rzekę mających broń w Rękę, bo całkowitą władzę nad Wojskiem? gdyby Ci Kommissarze przestąpili

Prawo, za któreby sądzeni bydź mieli, mając ieszcze władzę nad Woyskiem, czyliżby się nieubezpieczyli przeciwko takowemu Sądowi?

Inneby musiały bydź względy Sądu na Kommissarzów będących w swoim ieszcze Urzędowaniu, niżeli na Osoby, które przez Elekcyą nowych Kommissarzow Woyskowych, stałyby się już prywatnemi.

Celem Naszym bydź powinno: Stan Cywilny, Stan Prawodawczy, od przemocy Woyskowej ugruntować. Przełożone dopiero odemnie przyczyny, skazują mi beśpieczniejszą drogę trzymać się tego Proiektu: aby Elekcyja Kommissarzow Woyskowych przed wszystkiemi innemi Magistraturami, zaraz po złączeniu się Izby Poselskiej z Senatorską następowała.

